

Een bulletin uitgegeven
voor de bewoners van Frederiksoord
en omgeving

DE STAR

star.frederiksoord@gmail.com
www.de-star.nl

Hernieuwde uitgave
Jaargang 14 · Uitgave 2 · Juli 2020

Koloniën van Weldadigheid zijn Europees Erfgoed Frederiksoord Nu

FREDERIKSOORD – In de afgelopen maanden veranderde de wereld. Ook in Frederiksoord. Het pandemische Covid-19 virus raakte ernstig de gezondheid van mensen. Vanwege de noodzakelijke maatregelen heeft het een ongekende economische, culturele en maatschappelijke impact. Veel activiteiten vielen stil, met alle gevolgen van dien.

Tot opluchting van ondernemers kan het leven weer grotendeels op gang komen.

Evenementen zoals het traditionele Floralia Corso zullen dit jaar geen doorgang vinden. Ondanks de steun van de overheid zijn de financiële zorgen groot voor veel ondernemers en mensen die werken in de horeca, recreatie, toerisme en cultuur. Het leven dat we gewend waren, zal de komende jaren niet meer terugkomen. De anderhalve meter maatschappij zal het dagelijkse leven nog lang beïnvloeden.

Toch ontstonden er ook verrassende initiatieven en kwamen positieve kanten van de lockdown naar voren. De redactie informeerde bij een aantal ondernemers en instellingen naar hun ervaringen. Het intensiever gebruik ma-

ken van internet, de kans om de eigen bedrijfsprocessen te herijken, de onverwacht grote flexibiliteit van mensen en het creatief omgaan met de geboden situatie, waren opmerkingen die we hoorden. Er ontstonden noodgedwongen andere uitdagingen. En er was saamhorigheid. Nu wordt het de kunst om deze positieve impulsen vast te houden.

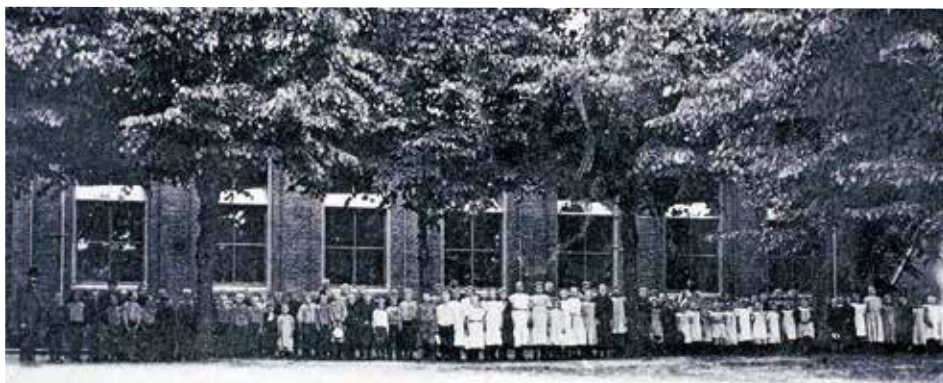
Redactielid Peter Bom heeft intussen de sluimerende website van De Star weer tot leven gebracht. Actueel nieuws en wat meer uitgebreide verslaggeving blijken heel goed op de website een plek te kunnen krijgen. Zo is een artikel over vrijwilligers in Frederiksoord op de website geplaatst, even als een interview met de

nieuwe bewoners van de eerste off-grid koloniewoning. Alle eerder verschenen uitgaven van De Star zijn ook terug te vinden op de website www.de-star.nl. De komende tijd wordt de vormgeving van de site 'gemoderniseerd' en we zullen plaats inruimen voor onze sponsors die de uitgave van De Star mogelijk maken. Het e-mailadres van de redactie is veranderd: star.frederiksoord@gmail.com

Een positief bericht op 31 maart dat in het Coronageweld verloren ging, is de toekenning van het Europese Erfgoedlabel aan de voormalige Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid. Het is voor het eerst dat dit predicaat is gegeven aan historisch belangwekkende gebieden in twee landen. Dit is een prachtige opsteker. Nu is het wachten op de beslissing van UNESCO. De geplande vergadering van de Raad is in verband met Corona uitgesteld tot eind van dit jaar. We moeten geduld hebben.

Een van de oude loodsen op het terrein van de 'tuinbouwschool' is door de Stichting Weldadig Oord ingericht als het oude schooltje van de Maatschappij. Daarom een unieke historische foto van de Rijksschool in Frederiksoord. Deze stond op de plek in het Sterrebos waar later de ponyvereniging een springbak had.

De redactie wenst u weer veel leesplezier!

Kolonieschooltje en koloniehuisje

FREDERIKSOORD – In een van de gereedschapsschuren van de oude tuinbouwschool heeft de stichting Weldadig Oord een kolonieklaslokaal ingericht zoals dat eerder in museum de Koloniehof was te vinden. Dit klasje is onderdeel van het ‘buitenmuseum’.

Bij binnenkomst is er een kleine expositie in wording over de tuinbouwschool van vroeger. Er wordt nog gezocht naar authentieke spullen van de tuinbouwschool. Het koloniehuisje op het terrein van de Koloniehof hoort nu ook bij het ‘buitenmuseum’. Het huisje is ingericht in de sfeer van rond 1900. Om de beleving te versterken wordt gesuggereerd dat dit het huisje van de familie Biemans is. Deze naam komt voor in het verhaal dat wordt verteld in het museum. Op de schoorsteenmantel staat een foto van de vrouw van de zoon van Biemans en twee bidprentjes, een van de zoon van Biemans en een van diens vrouw. Zo wordt het verleden meer tastbaar. Het huisje is nu voorzien van gas, water en licht, iets wat Biemans destijds moest ontberen.

Bij de balie van Museum de Proefkolonie is een combi-entreekaartje te koop, met een speciale code kan de bezoeker dan naar binnen.

Voor beide panden geldt dat leden van Stichting Weldadig Oord er op allerlei denkbare manieren gebruik van kunnen maken. Zo zou er geluncht kunnen worden bij de kolonist op de deel, kan er met acteurs worden gewerkt om de beleving te intensiveren, of kan er een lezing gehouden worden in het klaslokaal.

Even bijkomen in Het Pioniershuisje

FREDERIKSOORD – Al lang was er sprake van, maar nu staat het er, een tiny house in de tuin van de tuinbouwschool. Janneke Komen vertelt ons over een heel bijzonder huisje en wat de aanleiding was om op zoek te gaan naar een tiny house.

Zelf afkomstig uit de zorg wil ze deze veranderen. Zij wil duurzame, flexibele en voorde-

lige oplossingen bieden voor wachtlijsten, crisisplaatsen creëren en pleeggezinnen en mantelzorgers ontzorgen. Janneke start haar zorgaanbod met burnoutbegeleiding en preventie. Ze wil maatwerk leveren waarbij ingezet wordt op zorg en personeel en geen overhead. Dit alles wil ze realiseren in een mooie rustige omgeving waar tiny houses onderdak bieden aan de hulpvrager. De naam van haar bedrijf is veelzeggend, Evenbijkomen. Zonder gebruik te maken van fondsen en subsidies wil Janneke haar plan realiseren. Op haar zoektocht naar tiny houses kwam ze in aanraking met Tralaluna in Mantinge, www.tralaluna.nl. Dit bedrijf bouwt ‘tiny houses on wheels’ voor recreatie. Zij wilden de samenwerking met Janneke aangaan omdat zij vielen voor haar pionierswerk, de unieke plek en historie. Van de eigenaar van de tuinbouwschool, Ruud Slot,

mag ze de grond voor het huisje gebruiken.

Het verrijdbare tiny house heeft de naam ‘Het Pioniershuisje’ gekregen. Duurzaamheid en creativiteit zijn de speerpunten van beide partijen. Voor het huisje zijn oude materialen hergebruikt, kozijnen, deuren, planken en zelfs het riet van het dak is eerder gebruikt. De wandafwerking is gemaakt van vervezelde afgedankte spijkerbroeken. Het is een sfeervol huisje, voorzien van vloerverwarming, een houtkacheltje en bedden met uitzicht op de sterrenhemel. In dezelfde stijl is een sanitair huisje op wielen met composttoilet en douche gebouwd. Al het water van huisje en sanitair wordt gezuiverd door een helofytenfilter en kan daarna zo de sloot in.

Janneke hoopt door slimme samenwerking kansen te creëren voor lichte zorgvragen en langzamerhand het aantal tiny houses uit te breiden.

Nieuws van/uit Huis Westerbeek

- De **algemene lockdown** door de Coronacrisis heeft ook grote impact op de Maatschappij van Weldadigheid. Een aantal ondernemingen die pachters of huurders zijn van de MvW kwam in ernstige financiële problemen. De directie van de MvW probeert met hen mee te denken in mogelijke oplossingen. De Gemeente en de Provincie zijn eveneens in het overleg betrokken. Met elkaar moet ervoor worden gezorgd dat, ook op de langere termijn, ondernemingen en mensen niet omvallen. Voor alle betrokkenen is dit een spannend traject. Ook voor de MvW zullen de gevolgen van de crisis negatieve financiële gevolgen hebben, mede omdat de stichting niet in aanmerking komt voor overheidssteun. Een po-

sitieve kant is de ervaren saamhorigheid, creativiteit en flexibiliteit om tot nieuwe manieren van werken te komen. Het was een opluchting dat na 1 juni er weer meer bedrijvigheid kon ontstaan.

- De bouw van de **nieuwe koloniewoningen** verloopt voorspoedig. Alle beschikbare kavels zijn uitgegeven. Op de nog onbebouwde kavels wordt nog dit jaar met de bouw begonnen. De bouw van de tweede off-grid woning start eind van dit jaar. De proefwoning aan de Kon. Wilhelminalaan 72A is verkocht. Begin 2021 zal de notariële akte passeren en de crowdfunding worden afgehandeld. De oude koloniewoning Kon. Wilhelminalaan 65 wordt gerestaureerd en komt daarna vrij voor reguliere verhuur.

- De **informatiebijeenkomst** over de uitvoering van het veiligheidsplan bomen werd vanwege de Coronamaatregelen afgelast. De aanbesteding van deze kostbare maar noodzakelijke werkzaamheden heeft plaatsgevonden. De meeste ‘onveilige’ bomen kunnen worden gesnoeid. Een klein aantal bomen moet worden gerooid. De werkzaamheden zullen medio augustus beginnen. Op de website www.de-star.nl staat het gehele persbericht dat de MvW hierover naar buiten heeft gebracht. Omdat de bossen vanwege de droogte van de afgelopen jaren nauwelijks groei vertonen, is besloten ook dit jaar geen dunning te laten plaatsvinden. De uitgevoerde bestrijding van het Letterzetter kevertje lijkt resultaat te hebben. Het kevertje is nog in enkele kleine bospercelen actief. De bestrijding

van de eikenprocessierups gebeurt conform het protocol dat de Gemeente hanteert.

- In toenemende mate heeft de MvW te maken met het **illegaal dumpen van afval** in de natuur. Het varieert van een oude matras tot asbest- en drugsafval. Dat brengt niet alleen schade toe aan de natuur, maar kan ook leiden tot gevaarlijke situaties. De MvW is als eigenaar van het terrein verplicht om het afval zorgvuldig af te voeren. In geval van drugsafval en asbest is dat kostbaar. De MvW doet bij illegale dumping altijd aangifte of melding bij de politie. De MvW verzoekt met klem mensen die verdachte zaken signaleren, dit te melden bij de wijkagent of de MvW.

Frederiksoord en de lockdown

FREDERIKSOORD – De redactie vroeg een aantal particulieren, ondernemingen en verenigingen in Frederiksoord en Wilhelminaoord naar de gevolgen van de Coronacrisis en de ervaringen tijdens de lockdown.

Koloniekkerkje, Foto Remke Maris.

activiteiten weer terugkomen, merkten ze dat de samenwerking in het team veel hechter is geworden. In het restaurant en op het terras wordt strikt aan de voorschriften gehouden. Toch moeten ze nog regelmatig als politieagent de mensen op de afstandsregels wijzen.

Het vorig jaar geopende Museum de Proefkolonie raakte door de sluiting in liquiditeitsproblemen. Gelukkig ondersteunen MvW, Gemeente en Provincie het museum om open te kunnen blijven. Vanaf 1 juni mogen groepen tot maximaal 30 mensen onder strikte hygiënische voorwaarden het museum bezoeken. Ook het restaurant is beperkt open en de Kolonietram rijdt weer, zij het nog onregelmatig. Villa de Bakkerij kreeg aanvankelijk veel afzeggingen. Sinds kort komen de gasten weer terug. Opvallend is dat ze gemiddeld veel jonger zijn dan eerder. De onzekerheid van vakantie in het buitenland maakt Drenthe ook voor jongere mensen aantrekkelijk.

RTV Drenthe organiseerde een paar keer een uitzending vanuit het Dorpshuis. Voor de rest was het er stil en ook nu komen de activiteiten vanwege de gemiddeld hogere leeftijd van de vaste bezoekers maar beperkt op gang. Voor bewoners en personeel van De Menning was het een lastige en tegelijk bijzondere tijd. Bezoek was onmogelijk, er waren geen vrijwilligers, geen groepsactiviteiten. Maar er was veel meeleven van de mensen in het dorp. Kaarten, brieven, bloemen, chocola, optredens voor de deur. Het was een hartverwarmende compensatie voor het isolement van de bewoners. Gelukkig is geen van de bewoners ziek geworden door Corona.

Hoewel de winkel open bleef, was het in het Huyghenshuis erg rustig. De handel lag bijna helemaal stil, meldde Bob Veldman. Bij voetbalvereniging Old Forward werden alle activiteiten vanaf 13 maart stilgelegd. Dat was sinds 1898 nooit eerder gebeurd. Inmiddels mag de

jeugd weer trainen, zonder ouders langs de lijn. Ook de andere trainingen zijn hervat, maar de kleedkamers en de kantine blijven gesloten. De activiteiten in het Koloniekkerkje lagen eveneens stil. José en Michiel konden na een paar hectische jaren ineens rust inbouwen en bijvoorbeeld boeken lezen over de geschiedenis van de MvW. Ze brachten verbeteringen aan en uitbreidingen, zoals een nieuw terras in de tuin achter de kerk.

**Het bijencentrum
opent per 1 juli de deuren.**

De werkzaamheden van Bats uitzendbureaus gingen, zij het aangepast, gewoon door. De Stichting Veuruut lag een paar weken stil. Dat gaf aan Ronald en Sacha ruimte om de interne processen van hun bedrijven te herijken. Ze waren verrast door de grote flexibiliteit van de mensen waarmee ze werken. Jan Meijer sprak op dezelfde wijze positief over het aanpassingsvermogen van zijn mensen. Er was meer ruimte voor persoonlijke aandacht. De ouderopvang in het Kiemhuis komt in goed overleg met de mantelzorgers geleidelijk weer op gang. De bewoning van de Mandenmakerij stabiliseerde zich. De ontwikkeling van de voormalige Koloniehof stagneerde mede vanwege de crisis. De biologische winkel is verhuisd en de openstelling van het doolhof met een klein belevingspark ligt in het verschiet.

Koloniale sering

Syringa vulgaris, beter bekend onder de Nederlandse naam sering, komt oorspronkelijk, groeiend op rotsachtige, droge plaatsen voor in Zuidoost-Europa. De soort werd al in de 16e eeuw aangeplant op boerenerven.

Op sommige plaatsen in de Koloniën van Weldadigheid staan nog enkele van die historische struiken, die betere bescherming behoeven vanwege genenbehoud en als botanisch erfgoed.

In mei en juni zijn deze opvallende struiken overladen met 15 à 20 cm lange, welriekende, lilablauwe bloemtrossen. Ook zijn er enkele witbloeiende soorten. Je her-

kent de struik aan zijn vele opslag, die je gemakkelijk kan afsteken en elders planten. Zo werden ze verspreid over de tuintjes van koloniehuisjes, boerderijen en in de Stellingwerven bij de plaggenhutten. Deze traditie verdient navolging.

De sering had ook een sterk symbolische functie:

- Als symbool van de jonge, romantische liefde. De witte sering staat in de bloementaal voor terughoudendheid. Een minnaar in de 19e eeuw wilde met een bosje sering zeggen: 'Stel je niet zo terughoudend op!' Als een vrouw witte seringbloemen droeg wilde ze zeggen: 'Ik wil niet en trek mij terug'.

- Als symbool voor argwaan. Wie paarse seringjes gaf of droeg vertrouwde de ander niet uit angst voor bedrog.
- Als symbool voor de dood. In veel Noord-Europese landen zet men daarom geen witte seringjes in huis.

Werden de seringjes daarom ooit bij huisjes en boerderijen aangeplant als een symboliekstruik?

Kort Kolonienieuws

- **Ontdek de koloniën van Weldadigheid** is een nieuwe brochure om toeristen naar De Koloniën te lokken voor een dag of meerdaags bezoek. 'Struinen door de tuinen' is een brochure met een wandelroute over de Van Swieten-tuin, De Fruithof, de Tuinbouwschooltuin en de Makkers van een Akker. Een glossy vol informatie over de Koloniën is te verkrijgen bij de Weldadige Oorden. Op social media starten campagnes over de regio, zo vindt u op Facebook 'de mooiste fietsvakantie van Nederland'.
- Om de schrijvende pers aandacht te laten vestigen op **onze regio** worden journalisten benaderd. Een artikel in de bijlage van de Volkskrant leverde meteen veel bezoekers uit het hele land op. In onder andere de Kampioen en Drenthe Magazine worden advertenties geplaatst om onze omgeving te promoten.
- Er komt een **KIP, Kolonie Informatie Punt**

bij museum De proefkolonie. Het is een twee meter hoog scherm met touchscreen, dat informatie geeft naar wens, cultuur, natuur enz. Toeristische routes zijn er te downloaden.

- 19 juni zijn door de **Makkers van een Akker** 4.000 plantjes in de grond gezet voor afzet in de nabije omgeving, waaronder courgetteplanten, prei, snijbiet, rode ui, rabarber en pompoen. Al eerder zijn er drie hectare boekweit met akkerbloemen aan de randen ingezaaid. Helpen of financieel makker worden? Kijk op www.makkervaneenakker.nl of mail naar makker@weldadigoord.nl.
- In een van de **kassen op de tuinbouwschool** huizen sinds kort 18 kippen. De dag na aankomst leverde dat al 1 ei op! Het gaat om een proef 'lokaal eieren produceren'. De eerste afzet is geregeld en er wordt gewerkt aan opschaling. Ideeën over opschaling of afzet of

een andere bijdrage leveren aan dit project? gerdijkhuizen@live.nl

- De activiteiten van de stichting **Tuinbouwschooltuinen** zijn te volgen op Instagram en Facebook onder 'tuinbouwschooltuinen'.
- In het Sterrebos staan op verschillende plaatsen bordjes met daarop '**Reptielenonderzoek**'. Er zijn honderd platen in het bos neergelegd om te onderzoeken of daar inheemse reptielen leven. Dit onderzoek vindt plaats in opdracht van de MvW in verband met eventuele werkzaamheden in het bos.
- Het **fietstransferium** bij de Proefkolonie verhuurt diverse fietsen. Van gewone tot elektrische fiets, bakfiets, geavanceerde loopbandfiets, zelfs een rolstoelfiets. Er komt een servicepunt voor fietsen en je kunt er informatie over fietsroutes krijgen. Reserveer bij www.fietstransferium.com

Reacties/Suggesties over De Star zijn welkom op – star.frederiksoord@gmail.com – Via dit e-mailadres kunnen belangstellenden buiten Frederiksoord, Wilhelminaoord en Nijensleek

een digitale versie van De Star aanvragen. Denkt u er aan om wijzigingen van uw e-mailadres aan ons door te geven. In museum De Proefkolonie en in het Logement Frederiks-

oord is gratis een papieren versie verkrijgbaar. Redactie – Tanneke Bloemendal, Peter Bom, Nico de Leeuw, André Tempelaar
Opmaak – Cor Krüter

SPONSOREN

CORKRUTER@ZIGGO.NL

